

Aan
de gemeenteraad

Datum 27 januari 2026
Zaaknummer 2026-0006919
Betreft Vaststellen Programma Recreatie en Toerisme in de
Buitengebieden 2040

Vergadering van
Portefeuillehouder: Marc Merx
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Ruimtelijk Beheer - Ruimtelijke Projecten en Advies
Auteur: Lianne Suijker
E-mail: la.suijker@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Jan Booij
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Een programma is een instrument onder de Omgevingswet (Art. 3.4). Het college is het bevoegde bestuursorgaan om programma's vast te stellen, gericht op het uitvoeren van de omgevingsvisie. De raad kan niet het programma zelf vaststellen, maar wordt betrokken via informatie, advisering, of door hoofdlijnen van beleid in de omgevingsvisie op te nemen. In dit programma is de raad betrokken middels twee consulterende bijeenkomsten.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

We groeien als stad en willen onze eigen inwoners voldoende recreatieve mogelijkheden bieden. Daarnaast weten ook toeristen Dordrecht steeds meer te vinden. Door de verwachte groei verwachten we dat de druk in de buitengebieden toe zal nemen. Om balans te creëren tussen recreanten, toeristen en andere waarden van het gebied hebben we in 2025 een programma Recreatie en Toerisme opgesteld (Vanaf hier: Programma RTB). Op dit moment is de balans goed, en dat willen we zo houden. Daarvoor is het van belang dat de recreatieve faciliteiten op de juiste plekken meegroeien met de toenemende vraag naar recreatie. Een belangrijk doel is om het Nationaal Park De Biesbosch (natura 2000) zoveel mogelijk te ontlasten en recreatie in de randen van de stad te faciliteren. Dit staat in *Balanceren in de Biesbosch* waarop uw raad geen wensen of bedenkingen heeft meegegeven. Dit programma geeft uitwerking aan deze afspraak. Bij het vaststellen van de begroting 2026 is gemeld dat we dit programma ontwikkelen en dat we dat in 2026 opleveren.

Wat is de te delen informatie?

Programma RTB bouwt voort op de omgevingsvisie 2.0. Dat wil zeggen dat de richting die de omgevingsvisie geeft verder uitgewerkt is in dit programma. Hiermee kan het programma ook gebruikt worden als sturingsmiddel.

Het programma is opgebouwd vanuit de principes van bestemmingsmanagement. Het rijk en de provincie gebruiken deze principes om te sturen op recreatie en toerisme. Er wordt gestreefd naar een optimum tussen een groeiende bestemming en een bestemming in bloei.

Het programma is tot stand gekomen door diverse onderzoeken en een zorgvuldig en uitgebreid participatietraject onder begeleiding van Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd. De volgende stappen zijn genomen:

- Behoeftenonderzoek
- Inwonersonderzoek d.m.v. Doe Mee Dordrecht en het Inwonerspanel met 1410 reacties
- Bezoekersonderzoek
- Onderzoek naar economische waarde
- Balanstafel met experts over o.a. balans tussen natuur en recreatie
- Afstemming met Programma Landelijk Gebied – Eiland van Dordrecht
- Werksessie in samenwerking met het nieuw te ontwikkelen hondenbeleid
- Werksessie met zeventien stakeholders en ondernemers van de vaarrecreatie
- Werksessie met ongeveer veertig (maatschappelijk) ondernemers
- Afstemming met gebiedsprogramma Buitengebied
- Afstemming met programma Stadspark
- Consultatie met uw raad
- Meedenkmiddag voor inwoners met circa 130 deelnemers
- Meedenkavond voor enkele breed maatschappelijke organisaties

Deze stappen hebben geleid tot de ontwikkeling van het voorliggende programma tot 2040.

Resultaten onderzoek

Het programma begint met de stevige basis die Dordrecht te bieden heeft. Als eerste heeft Dordrecht goud in handen met een historische binnenstad én Nationaal Park De Biesbosch op haar eiland. We constateren dat bewoners van Dordrecht veel groene recreatieruimte tot hun beschikking hebben. Meer dan 2.5 keer zoveel dan gemiddeld per persoon in Zuid-Holland. Inwoners zijn blij met de buitengebieden en ervaren weinig drukte of overlast. De basisinrichting is passend, recreanten gaan al naar de juiste plekken toe waardoor recreatie en natuur in balans is.

Wat opvalt is dat de huidige faciliteiten in de buitengebieden een impuls kunnen gebruiken. Voorzieningen zijn verouderd, routemarkeringen niet altijd duidelijk en er zijn weinig voorzieningen zoals toiletten, horeca, zwemplekken of verblijfsrecreatie. Ook worden wegen niet altijd als veilig bereikbaar of toegankelijk ervaren en lopen recreatieve routes niet altijd door. Met name de ruiterroute heeft aandacht nodig aangezien we klachten over paardenpoep krijgen. Sommige wandelroutes lopen niet rond en op bepaalde plekken worden routes gemist. Voor mensen met fysieke beperkingen ontbreken er faciliteiten of routes.

Wat betreft de vrijetijdssector ligt het aantal banen in Dordrecht onder het landelijk gemiddelde. Dat is opvallend omdat Dordrecht met haar binnenstad en het Nationaal Park De Biesbosch twee iconen heeft waar bovenregionaal bezoek op af komt. Ook is er steeds meer interesse in agrotourisme, waterrecreatie, riviercruises en unieke vormen van verblijfsrecreatie. Er lijkt ruimte voor het versterken van het platteland door (verblijfs)recreatie bij de boer.

Inbreng vanuit de participatie met de stad

Er heeft een zeer uitvoerig participatieproces plaatsgevonden. Dit thema leeft in de stad. Zo hebben 1410 mensen de enquête ingevuld, en zijn er ongeveer 130 bezoekers geweest op de meedenkmiddag. De inbreng van de participatie is verwerkt in het programma tot 2040. De resultaten van de onderzoeken en de inwonersenquête zijn te vinden in deel B.

Terugblik raadsconsultatie

Volgens de afspraken zoals verwoord in de raadsinformatiebrief over betrokkenheid van de gemeenteraad bij programma's onder de omgevingswet hebben wij u via de raadsconsultatie in de gelegenheid gesteld om uw wensen en bedenkingen ter kennis van ons college te brengen (artikel 160 van de gemeentewet). Wij hebben uw wensen en bedenkingen zoveel mogelijk betrokken bij de definitieve besluitvorming. Tijdens de raadsconsultatie in oktober en november 2025 heeft u

kennisgenomen van de resultaten van de onderzoeken en de aanzet voor de speerpunten. Ook bent u geconsulteerd op een vijftal politiek gevoelige punten.

Verblijfsrecreatie

De ruimte voor verblijfsrecreatie lijkt onderbenut. Dat is een gemiste kans voor zowel bestaande (o.a. agrarische) ondernemers in het buitengebied als voor de gemeente zelf. Daarom stellen we voor om meer natuurgerichte verblijfsrecreatie met 50 – 75 plekken toe te staan, ook als daarvoor gebouwd moet worden. De verblijfsrecreatie is kleinschalig, moet goed ingepast worden in het landschap en plaatsvinden via een regeneratief concept. Denk daarbij aan kamperen, tiny houses, eco-lodges, eventueel in combinatie met wellness.

De raad heeft hier overwegend positief op gereageerd. U heeft aangegeven dat vooral agrariërs die hier ruimte voor willen bieden, gefaciliteerd moeten worden. Uw raad heeft opgeroepen tot het faciliteren van meer camperplaatsen. Ook heeft u aangegeven om partijen zoals GoedAf een kans te willen geven. Deze kans zou kunnen ontstaan als er percelen vrijkomen. GoedAf heeft dan de mogelijkheid om hierop in te schrijven. De Land – en Tuinbouw Organisatie heeft inmiddels een brief gestuurd waarin ze aangeven dat het programma ook voor hen kansen biedt en stellen de vraag of agrarische ondernemers mogen bijbouwen voor facilitaire voorzieningen voor verblijfsrecreatie. In het programma hebben we een brede verkenning naar deze verblijfsrecreatie opgenomen, die we in het omgevingsplan van de buitengebieden zullen opnemen.

Openbaar Zwemwater

De raad is meegegeven dat er steeds meer behoefte is aan openbaar zwemwater. Ook is u aangegeven dat er een mogelijkheid lijkt te zijn om in de Hania's polder een verkenning te starten voor openbaar zwemwater in combinatie met waterberging. U heeft hier overwegend positief op gereageerd mits dit in goede samenhang gebeurt met het naastgelegen gebied dat onderdeel uitmaakt van Natuur Netwerk Nederland. Ook vroeg u om een doorrekening en inzicht in de consequenties.

Agrarisch gebied

Meer recreatie en toerisme toevoegen aan het agrarisch gebied lijkt mogelijk met behoud van landbouw als primaire functie. Het agrarisch gebied kan zo bijdragen aan maatschappelijke doelen rondom natuur, recreatie, educatie en horeconconcepten. U heeft meegegeven dat de gemeente via Programma Landelijk Gebied – Eiland van Dordt zal moeten investeren in proces en vertrouwen om kansen met agrariërs te verkennen. Ook heeft u meegegeven dat u wenst dat de gemeente kaders ontwikkelt waarbinnen ondernemers passend aanbod in het buitengebied kunnen gaan ontwikkelen.

Polder Stededijk

Deze polder, onderdeel van Natura2000, is eigendom van de gemeente en open voor recreatie. De polder wordt met name door zeer rustige recreanten bezocht. Vaak in combinatie met een natuurexcursie onder begeleiding van een gids. In de polder ligt een wandelpad dat onderhouden wordt door de gemeente. Dit pad moet met regelmaat afgesloten worden vanwege de in het seizoen aanwezige beschermde diersoorten. In de consultatie heeft u aangegeven dat de polder beschikbaar moet blijven voor natuur. Ook gaf u aan dat rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van de Stort van Troost. In de participatie gaven participanten aan dat de polder slecht bereikbaar is, en dat deze polder wel van belang is voor natuurbeleving van de rustige recreant. Daarom hebben we besloten om de beschikbare recreatie minimaal te versterken door het aanleggen van een aanmeergelegenheid en een kijkwand zodat bezoekers de polder vanaf de dijk kunnen beleven.

Louisa Cannemanspolder

Deze polder is nu ingericht als een hondenlosloopgebied. De polder wordt, ondanks de ligging dichtbij de stad, beperkt bezocht. Dat heeft mogelijk te maken met het open karakter en het hondenlosloopgebied. Dat laatste is voor andere recreanten mogelijk niet aantrekkelijk. Het hondenlosloopgebied wordt zeer gewaardeerd door hondenbezitters. Richting de toekomst is het een mogelijkheid om de Louisa Cannemanspolder anders in te richten zodat het voor zowel hondenbezitters als andere recreanten een aantrekkelijker plek is om te verblijven en meer ruimte te bieden voor andere vormen van recreatie. Dit past goed bij de doelstelling om de recreatiekerngebieden te benutten. Tijdens de raadsconsultatie heeft u niet uitgebreid gereageerd op dit punt.

De ambtelijke organisatie voert de eerste prioriteiten zoveel mogelijk binnen bestaand budget en capaciteit uit. Verdere ontwikkeling van de buitengebieden in de breedte en de benodigde financiën leggen we voor aan de nieuwe coalitie.

Speerpunten programma

Het programma is opgebouwd met vijf speerpunten. Dit zijn:

- A. Beleefbaar en aantrekkelijke buitengebieden
- B. Bereikbare buitengebieden
- C. Bekende buitengebieden
- D. Buitengebieden in balans
- E. Buitengebieden: daar werk je samen aan

In de onderstaande tabel staan de acties die we in de komende tijd (tot 2031) gaan uitvoeren. Dit kan binnen het huidig beschikbare budget. Deze acties krijgen prioriteit omdat de actie van belang is voor de brede uitvoering van het programma of er momentum is in de samenwerking met partners of van zeer groot belang is vanuit de participatie.

Speerpunt	Actie
A	Het (door)ontwikkelen van de horeca bij de Merwedepas en het Nieuwe Dagrecreatieterrein aan de provinciale weg.
A	Inzetten op maximale recreatie bij de Hel- en Zuilespolder.
A	Aansluiten bij het Spelen, Bewegen, Sport en Ontmoeten beleid (in ontwikkeling).
A	Verkenning naar de waterkwaliteit bij de Hania's Polder om – bij goed resultaat - op lange termijn zwemmen op deze locatie mogelijk te maken.
A	Het opstellen van randvoorwaarden voor verblijfsrecreatie onder andere bij de boer, zoeken naar mogelijke locaties en dit opnemen in het omgevingsplan.
A	Het realiseren van een tweede vlinderbos.
A	Ontwikkeling en openstelling van de mountainbikeroute op de Merwedeheuvel.
A	Bij de ontwikkeling van nieuwe horeca toegankelijke toiletten opnemen als verplichting.
B	Meedoen aan het Biesboschvaantje, waarbij we binnen het Biesboschnetwerk het belang van toekomstige bevaarbaarheid blijven benadrukken.
B	In 2025/2026 worden in samenwerking met het Biesboschnetwerk en het Biesboschvaantje de Sionspolder en Hengstspolder opgeknapt en aanmeervoorzieningen toegevoegd.
B	Verkennen van (vraaggericht) kleinschalig openbaar vervoer.
B	Verkennen van een volwaardig ruiterrondje.
C	Verkenning en realisatie van herkenbare en uniforme bewegwijzering, waarbij we ook aansluiten bij de motie rondom bebording en inzetten op duidelijke entrepunten van de recreatiekerngebieden.
D	Het opstellen van een ontwikkelkader buitengebieden als onderdeel van programma buitengebieden (in ontwikkeling).
D	Het herijken van de recreatiekerngebieden met de Provincie Zuid-Holland.
D	Bestemmingsmanagement project in Nationaal Park de Biesbosch in samenwerking met het Biesboschnetwerk.
D	Het stimuleren van duurzaam en natuur-inclusief toerisme door dit op te nemen in de startnotitie Toerisme (in ontwikkeling).
E	Verkennen of de inkomsten uit toeristenbelasting in de gemeente Dordrecht (deels)

	kunnen terugvloeien naar de vrijetijdssector incl. cofinanciering van dit programma.
--	--

In hoofdstuk 5 worden ook aanbevelingen gegeven voor acties. Deze kunnen nu nog niet uitgevoerd worden omdat er nog geen geld of capaciteit beschikbaar is, of omdat er afhankelijkheden zijn van andere ontwikkelingen of partners. Als er middelen beschikbaar komen kunnen deze aanbevelingen omgezet worden in concrete acties. Ook zijn er acties verwoord die onderdeel zijn van de aansturing van het gebied als geheel. Zoals, bijvoorbeeld, het blijvend verkennen van subsidies en financieringsmogelijkheden.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Een aantal activiteiten zijn al in ontwikkeling. Zoals het ontwikkelen van de horeca bij de Merwelanden en het project bestemmingsmanagement in het Nationaal Park de Biesbosch. Er zal tweejaarlijks met een raadsinformatiebrief over de voortgang van het programma gerapporteerd worden.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De provincie Zuid-Holland heeft voor het opstellen van het programma een subsidie ter waarde van € 100.000,- verleend uit de subsidiepot Toerisme. De cofinanciering is gefinancierd uit Biesbosch – Kwaliteitsimpuls Omgeving BBC; uit Recreatie: Nota Recreatie, en uit capaciteit van de gemeente Dordrecht. De acties die in de tabel staan zullen worden gedekt uit bestaande middelen (o.a. Kwaliteitsimpuls de Biesbosch) en het benutten van subsidiemogelijkheden van de Provincie Zuid-Holland.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Gebiedsvisie Biesbosch - Balanceren in de Biesbosch - raadsvoorstel](#)

[Geen wensen of bedenkingen kenbaar maken mbt Recreatieve zonering Biesbosch- raadsvoorstel](#)

[Ontwikkeling Programma Recreatie en Toerisme in de Buitengebieden - raadsinformatiebrief](#)

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

N. Mol
burgemeester

Bijlagen

1. Dordrecht Programma Recreatie en Toerisme in de Buitengebieden - Deel A - 1.0 - 27-1-2026.pdf